

Achtergrond informatie

De diepte in over Shame Sexting

Deze achtergrondinformatie dient (samen met de podcastaflevering over Shame Sexting) als voorbereiding voor de sessie met je collega's¹.

Casus uit de podcast

Toen Robin 17 jaar was, werd een naaktfoto verspreid waarvan gezegd werd dat die van haar was. Deze vorm van ongewenste sexting, oftewel shame sexting, zorgde voor grote commotie en negatieve berichten op haar school. Iedereen vond dat Robin haar lesje maar moest leren. Ze kon gelukkig steun vinden bij haar vrienden en moeder. Het had haar geholpen als haar omgeving haar niet de schuld had gegeven. Zo kaart ze aan: "Ik had graag gehoord van mensen die de foto hadden gezien dat het niet de schuld is van het slachtoffer, in plaats van meeschreeuwen dat ik een slet zou zijn". Belangrijk is ook dat slachtoffers van ongewenste sexting weten waar ze terecht kunnen, bijvoorbeeld bij organisaties als Helpwanted en Slachtofferhulp.

Specialist op media opvoeding Jacqueline:

In de podcast vertelt Jacqueline over de trainingen die ze geeft aan scholen en professionals over online seksualiteit, identiteit en beïnvloeding. Praten over sexting op scholen is volgens haar van groot belang zo zegt ze: "Sexting komt veel voor onder jongeren omdat zij in de piek van hun ontwikkelingsfase zitten. Het is belangrijk dat scholen zich hierop voorbereiden en weten hoe ze jongeren daarin kunnen opvangen

en begeleiden". Hierbij werkt het om sexting op een positieve manier te bespreken, in plaats van het te verbieden. Op deze wijze kun je jongeren leren hoe ze op een leuke en veilige manier aan sexting kunnen doen. Daarnaast voorkom je dat jongeren die slachtoffer zijn van ongewenste sexting, zoals shame sexting, de schuld krijgen. Zo kun je als professional jongeren leren een andere rol aan te nemen tegenover slachtoffers van shame sexting, want voor veel jongeren is het een eyeopener "dat ze in plaats van iemand uit te schelden, ook kunnen vragen hoe het met diegene gaat, en wat ze voor diegene kunnen doen", aldus Jacqueline. Kortom, door sexting bespreekbaar te maken zorg je als professional ervoor dat ongewenste sexting voorkomen kan worden en dat slachtoffers beter gesteund worden.

Meer informatie over sexting:

Seks, verliefdheid en relaties behoren tot de leukste dingen in het leven. Daarmee experimenteren hoort bij jong zijn - ook online. Maar als het over jongeren en sexting gaat, hebben we het al snel over gevaren en risico's. Dat is begrijpelijk, want jongeren zijn kwetsbaar en natuurlijk willen wij hen beschermen tegen risico's die ze soms zelf nog niet kunnen overzien. Toch is veruit het meeste online seksueel gedrag voor jongeren heel leuk en normaal. Eén op de drie jongeren gebruikte in het afgelopen jaar bijvoorbeeld een dating-app, één op de zes ontmoette de laatste sekspartner online en één op de acht jongeren heeft wel eens een naakt-

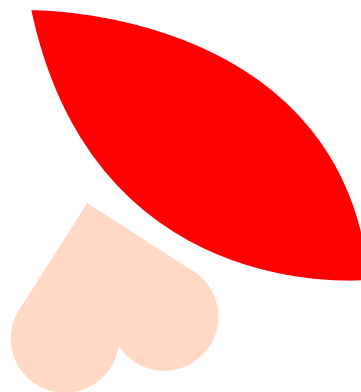
¹ De quotes van de casusomschrijvingen zijn geparafraseerd ten behoeve van de teamtool.

foto of seksfilmpje van zichzelf naar iemand gestuurd. Binnen relaties worden online media heel vaak gebruikt om met elkaar te communiceren. Jongeren vinden het vaak makkelijker de eerste stappen in een relatie online te zetten: iemand laten weten dat je hem of haar leuk vindt of een afspraak maken voor een date. Naast dat sexting een leuke vorm is waarin jongeren experimenteren, zijn er echter wel ongewenste vormen van sexting, zoals bij Robin waarvan een nep naaktfoto is rondgestuurd. Ongewenste vormen zijn:

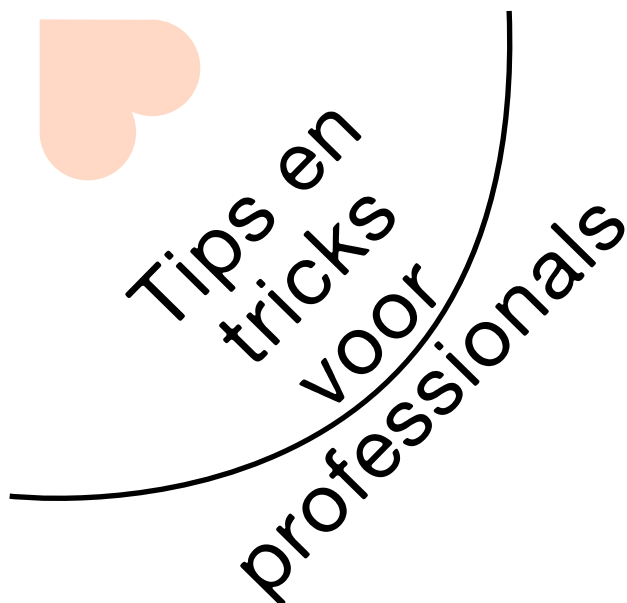
- **Ongewenste sexting:** zonder instemming van afgebeelde persoon vervaardigen en/of verspreiden van seksueel getint beeldmateriaal. Dit heeft vaak als doel de geportretteerde schade te berokkenen. Wanneer het beeldmateriaal viraal gaat wordt het 'shame-sexting' genoemd.
- **Sextortion:** chanteren (afpersen) met verspreiding van een naaktfoto of -filmpje.
- **Wraakporno:** na ruzie in een vriendschap of na het verbreken van een relatie kan wraak het motief zijn om naaktbeelden, soms met persoonsinformatie, door te sturen of online te plaatsen
- **Exposen:** het verspreiden van iemands naaktbeelden, soms in combinatie met

persoonsinformatie, om diens reputatie te schaden of te pesten.

- **Grooming:** het, meestal door volwassenen, online verleiden van minderjarigen om seks met ze te hebben of voor geldelijk gewin (loverboys)
- **Cyberpesten:** een vorm van pesten via sociale media. Voorbeelden: verspreiden van intiem beeldmateriaal, nepaccounts maken, haattweets of bedreigingen sturen, vervelende berichten versturen, mensen uitsluiten van groepen of online leugens vertellen over andere mensen²

² Zie ook: <https://act4respect.nl/thema/cybergeweld/checklist-sexting/>

Voor jou als professional kan het voorkomen dat je met jongeren te maken krijgt die aan sexting doen of ongewenste sexting hebben meegemaakt. Het stigmatiseren ervan helpt niet, zoals Robin en Jacqueline al benoemd hebben in de podcast. De volgende tips kunnen je verder helpen met het gesprek aangaan met jongeren over sexting:

Hou het positief: Door op een positieve manier over sexting te praten, geef je jongeren de ruimte en de woorden om ook op een positieve manier over sexting te praten.

Leg accent op veilige sexting: Veel jongeren zijn zich bewust van de risico's en zijn bang om fouten te maken. Leg het accent op hoe je zo veilig mogelijk aan sexting kan doen. Vertel jongeren bijvoorbeeld om te checken met de ander of die een foto of video wil ontvangen en samen af te spreken dat de beelden niet worden doorgestuurd. Stimuleer jongeren om alleen dingen te delen die ze zelf willen en niks te doen dat niet goed voelt. Ook is het belangrijk dat jongeren weten wie degene is met wie ze samen aan sexting doen.

Voorkom schaamte: Shame sexting is het verspreiden van sexting materiaal in een groep, waardoor de geportretteerde emotionele schade ondervindt. Iedereen die de beelden verspreidt, draagt bij aan shame sexting. Hier is dus sprake van groepsdynamiek: ga in gesprek met de groep als geheel, normaliseer sexting en problematiseer het ongewenst doorsturen van beelden.³ Vertel slachtoffers dat zij zich er niet voor hoeven te schamen en dat ze erover kunnen praten als er

iets misgaat met sexting.

Bespreek gendernormen en doorbreek dubbele moraal:

Het is voor niemand leuk als er zonder toestemming sexy (naakt)beelden verspreid worden. Maar voor meiden is het vaak vervelender dan voor jongens, omdat er door de omgeving veel harder over geoordeeld wordt. Beoordeel daarom jongens en meiden niet anders voor hetzelfde gedrag. Door te laten merken dat meiden net zo goed seksueel actief mogen zijn, versterk je het seksueel zelfbeeld van meiden. Ook versterk je jongens door hen te zien als volwaardige mensen met eigen verantwoordelijkheden.

Sexting is leuk ... doorsturen niet:

Als materiaal zonder toestemming verspreid wordt, ligt de schuld bij degene die het verspreidt, niet bij degene die het in vertrouwen gemaakt en gedeeld heeft. Vertel daarom nooit aan jongeren waarvan een foto is verspreid dat ze deze niet hadden moeten delen. Zo draag je bij aan schaamte en schuldgevoel en kunnen slachtoffers nog meer chantabel worden.⁴

Wees cultuursentief: Tienermeiden met bijvoorbeeld een Marokkaanse achtergrond hebben vaker negatieve ervaringen met sexting dan Nederlandse tienermeiden. Naast schaamte naar familie en omgeving kan ook religie een rol spelen in het schuldgevoel. Het is belangrijk dat hulpverleners niet vanuit hun eigen overtuigingen reageren, maar proberen te begrijpen welke zorgen er leven bij het slachtoffer en haar familie en daarop in te haken.⁵

³ Zie <https://www.bureaujeugdmedia.nl/shame-sexting-is-een-groepsding/>

⁴ Zie ook: <https://act4respect.nl/thema/cybergeweld/checklist-sexting/>

⁵ 5 Zie: <https://nos.nl/artikel/2270630-hulpverleners-hebben-religieus-analfabetisme-en-dat-is-lastig-rond-sexting>

Informatie en interventies:

- Cijfers, tools en onderzoeken over online seksueel geweld <https://act4respect.nl/thema/cybergeweld/>
- Congres Seks(e) en Internet: <https://www.youtube.com/watch?v=8uhlExRvtQM>
- Checklist sexting: <https://act4respect.nl/thema/cybergeweld/checklist-sexting/>
- Lees ook het onderzoek van Hanan Nhas: <https://www.kis.nl/sites/default/files/niet-jouw-schuld-verkenning-shame-sexting.pdf>
- Lessen voor jongeren over Seks online: Special: Seks online - Webwinkel - Rutgers
- Tips en interventies over sexting op Seksindepraktijk.nl: Aandacht voor online vormen van seksuele grensoverschrijding
- Training het G-woord aandacht voor gender om geweld te voorkomen: <https://act4respect.nl/agenda/het-g-woord-aandacht-voor-gender-om-geweld-te-voorkomen/>
- Meer informatie over cultuursensitieve aanpak: <https://nos.nl/artikel/2270630-hulpverleners-hebben-religieus-analfabetisme-en-dat-is-lastig-rond-sexting>
- Les aan jongeren over sexting aanbieden? Neem contact op met Judith van Dijk: druk op de [link](#) voor meer informatie over de training

